

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 202/03-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. septembra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť J. B., bytom T., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 7/00, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. marca 2003 doručená sťažnosť J. B., bytom T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu v

Trnave (ďalej len „okresný súd“) v konaní o ochranu osobnosti vedenom pod sp. zn. 14 C 7/00.

Podľa tvrdenia sťažovateľa ústavnou sťažnosťou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a základného práva na súdnu ochranu, ku porušovaniu ktorých dochádza v dôsledku postupu okresného súdu. Ústavný súd v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 21/01 už rozhodoval o jeho podnete vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a základného práva na súdnu ochranu v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 7/00. Sťažovateľ namieta pokračujúce prietahy v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 7/00, ku ktorým dochádza podľa jeho názoru aj po náleze ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 21/01 z 13. decembra 2001.

Sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť podaním, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 17. apríla 2003. Primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk žiadal z dôvodu, že konanie na okresnom súde u neho vyvoláva stav právnej neistoty spôsobujúcej mu aj psychickú ujmu.

Sťažovateľ sa sťažoval na prietahy v konaní u predsedníčky okresného súdu 24. marca 2003.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 7/00 bolo porušené.

Základné právo J. B. postupom Okresného súdu v Trnave na súdnu ochranu vo veci 14 C 7/00 podľa čl. 46 ods. 1 bolo porušené.

Okresnému súdu v Trnave prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 7/00 konal bez zbytočných prietáhov, ako vo veci naliehavej.

J. B. priznáva primerané finančné zadost'učinenie vo výške Sk 100 000,- ..., ktoré Okresný súd v Trnave je mu povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd vyzval okresný súd na zaslanie predmetného súdneho spisu. Spis sp. zn. 14 C 7/00 bol ústavnému súdu doručený 31. júla 2003.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie s'ťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky,

o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť. Namietat' porušenie svojich práv v konaní pred ústavným súdom sú totiž oprávnené len tie fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré splnili všetky zákonné podmienky spojené s nadobudnutím a uplatňovaním takýchto práv. Z konania o ústavnej sťažnosti sú preto vylúčené také návrhy, keď sťažovateľ nesplnil niektorú zo zákonných podmienok potrebnú pre vznik právneho vzťahu, porušenie ktorého namietal na ústavnom súde. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je jej zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť v prípade, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal sťažovateľ (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 20/97).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí

existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95). Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Zo spisu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 21/01 ústavný súd zistil, že nálezom č. k. II. ÚS 21/01-41 z 13. decembra 2001 rozhodol ústavný súd o podnete J. B., ktorým namietal porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy v konaniach vedených na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 238/98 a sp. zn. 16 C 147/99. V odôvodnení nálezu je uvedené, že spis okresného súdu sp. zn. 14 C 238/98 je v súčasnosti vedený pod sp. zn. 14 C 7/00. Uvedeným nálezom ústavný súd vyslovil, že základné právo J. B. podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy v konaní sp. zn. 14 C 238/98 (teraz sp. zn. 14 C 7/00) porušené nebolo a základné právo podľa čl. 48 ods. 2 porušené bolo. Spis okresného súdu sp. zn. 14 C 7/00 bol okresnému súdu vrátený 21. decembra 2001. Keďže ústavným súdom bolo už v danej veci právoplatne rozhodnuté nálezom č. k. II. ÚS 21/01-41 z 13. decembra 2001, z dôvodu prekážky res iudicata sa ústavný súd v danom prípade zaoberal iba priebehom konania po vrátení spisu okresnému súdu, teda úkonmi vykonanými po 21. decembri 2001.

Zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 14 C 7/00 ústavný súd zistil, že ide o právnu vec navrhovateľa (v konaní pred ústavným súdom sťažovateľa) proti odporcovi Sociálnej poisťovni – ústrediu, Bratislava, o ochranu osobnosti, pričom navrhovateľ žiada o ospravedlnenie a zaplatenie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 60 000 Sk.

V predmetnej právnej veci po vrátení spisu ústavným súdom 21. decembra 2001 okresnému súdu boli vykonané tieto úkony:

Dňa 21. decembra 2001 bol okresnému súdu vrátený spis sp. zn. 14 C 7/00, ktorý mal zapožičaný ústavný súd za účelom konania o podnete sťažovateľa vedeného pod sp. zn. II. ÚS 21/01.

Dňa 14. januára 2002 bolo okresným súdom vydané uznesenie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Dňa 1. marca 2002 bolo okresnému súdu doručené odvolanie navrhovateľa proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku.

Dňa 31. mája 2002 bol spis s predkladacou správou doručený Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 19. júna 2002 bolo okresnému súdu doručené uznesenie krajského súdu č. k. 23 Co 20/02-68 o odvolaní navrhovateľa, ktorým sa zmenilo uznesenie okresného súdu č. k. 14 C 7/00-61 tak, že sa navrhovateľovi priznalo oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Dňa 18. júla 2002 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu, v ktorom uviedol, že sa nemôže k návrhu vyjadriť, pretože dávkový spis navrhovateľa sa nachádza na krajskom súde.

Dňa 18. septembra 2002 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu k návrhu.

Dňa 10. októbra 2002 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie (účastníci boli prítomní). Na pojednávaní bol vyhlásený rozsudok č. k. 14 C 7/00-101, ktorým sa návrh navrhovateľa zamietol.

Dňa 21. novembra 2002 bolo okresnému súdu doručené odvolanie navrhovateľa proti rozsudku, pričom v odvolaní bola vznesená aj námietka zaujatosti okresného súdu.

Dňa 25. novembra 2002 bol navrhovateľ okresným súdom vyzvaný, aby bližšie špecifikoval dôvody námietky zaujatosti.

Dňa 9. decembra 2002 navrhovateľ na výzvu okresného súdu odpovedal, že v spise je všetko, čo nasvedčuje priet'ahom v konaní.

Dňa 11. februára 2003 bol spis po zistení stanoviska všetkých sudcov okresného súdu predložený krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti.

Dňa 6. marca 2003 bolo okresnému súdu doručené uznesenie, ktorým sa rozhodlo o námietke zaujatosti.

Sťažovateľ sa obrátil v konaní o ochranu osobnosti na všeobecný súd, ktorému rozhodovanie o ochrane osobnosti bezpochyby patrí. Okresný súd neodmietol zaoberať sa vecou sťažovateľa. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu k porušeniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, pokiaľ by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (I. ÚS 35/98). U sťažovateľa k takejto situácii nedošlo a vzhľadom na to nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Na základe sťažnosti a na základe spisu okresného súdu sp. zn. 14 C 7/00 dospel ústavný súd k záveru, že v konaní okresného súdu nedošlo k zbytočným priet'ahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V konaní na okresnom súde sa vo veci urobilo niekoľko úkonov bez zbytočných priet'ahov, okresný súd konal priebežne, čo vylučuje záver, že v konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

Na výzvu ústavného súdu z 31. marca 2003, v ktorej ústavný súd vyzval sťažovateľa, aby doložil splnomocnenie na zastupovanie advokátom alebo komerčným

právníkom, sťažovateľ v doplnení sťažnosti odpovedal, že dal splnomocnenie na zastupovanie advokátovi JUDr. V. B. v konaní vedenom na ústavnom súde pod sp. zn. II. ÚS 21/01 a podľa jeho názoru, keďže ide o pokračujúce prieťahy, ide o pokračovanie konania na ústavnom súde sp. zn. II. ÚS 21/01. Zo spisu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 21/01 však ústavný súd zistil, že toto splnomocnenie sa vzťahovalo na konanie vedené pred ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 21/01, ktoré bolo skončené, a z toho dôvodu zaniklo aj toto splnomocnenie.

Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v spojení s § 30 ods. 1 a 2 a § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku môže ústavný súd ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu, advokáta, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť.

Vzhľadom na to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie práva, ústavný súd neustanovil sťažovateľovi právneho zástupcu.

V súčasnosti nemožno zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti odstrániť. Preto ústavný súd neskúmal splnenie ostatných procesných podmienok.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2003